

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार-अ

वर्ष १०, अंक ७९(३)]

शुक्रवार, ऑगस्ट १६, २०२४/श्रावण २५, शके १९४६

[पृष्ठे ५, किंमत : रुपये १५.००

असाधारण क्रमांक १४६

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाने केंद्रीय अधिनियमान्वये तयार केलेले
(भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त) नियम व आदेश.

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

मंत्रालय (विस्तार), मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक १६ ऑगस्ट २०२४.

अधिसूचना

आधार (वित्तीय व इतर अर्थसहाय्य, लाभ व सेवा यांचे लक्षित वितरण) अधिनियम, २०१६.

क्रमांक विकृत्यो-२०२४/प्र.क्र.१०२/४ अ. - ज्याअर्थी, सेवा किंवा लाभ अथवा अर्थसहाय्य देण्यासाठी ओळख पटविणारा दस्तऐवज म्हणून, आधारचा वापर केल्यामुळे, शासनाची सुपूर्दगी प्रक्रिया सोपी होते, त्यात पारदर्शकता येते व कार्यक्षमता वाढते, आणि एखाद्या व्यक्तीची ओळख पटविण्यासाठी बहुविध दस्तऐवज सादर करण्याची गरज टाळून लाभाध्यांना सोईस्कर व अखंडित रीतीने त्यांचे हक्क, थेट प्राप्त होणे शक्य होते;

आणि ज्याअर्थी, ०.२ हेक्टर पेक्षा कमी क्षेत्र असणाऱ्या शेतकऱ्यांना एक हजार रुपये आणि २ हेक्टरच्या मर्यादित क्षेत्र असणाऱ्या शेतकऱ्यांना प्रति हेक्टरी पाच हजार रुपये इतके अर्थसहाय्य देण्यासाठी कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग (यात यापुढे ज्याचा निर्देश, "विभाग" असा केला आहे), "सन २०२३ च्या खरीप हंगामातील कापूस व सोयाबीन उत्पादक शेतकऱ्यांना आर्थिक सहाय्य" (यात यापुढे ज्याचा निर्देश, "योजना" असा केला आहे) राबवित असून या योजनेची अंमलबजावणी आयुक्त, कृषि, पुणे (यात यापुढे ज्याचा निर्देश, "अंमलबजावणी अभिकरण" असा केला आहे) यांच्याकडून करण्यात येत आहे;

आणि ज्याअर्थी, या योजनेअंतर्गत, विस्तृत योजनेच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार, अंमलबजावणी अभिकरणाद्वारे, सन २०२३ च्या खरीप हंगामातील कापूस व सोयाबीन उत्पादक शेतकऱ्यांना (यात यापुढे ज्यांचा निर्देश, "लाभार्थी" असा केला आहे) आर्थिक सहाय्य (यात यापुढे ज्याचा निर्देश, "लाभ" असा केला आहे) देण्यात येत आहे;

(१)

आणि ज्याअर्थी, उपरोक्त योजनेमध्ये, महाराष्ट्र राज्याच्या एकत्रित निधीमधून केलेल्या आवर्ती खर्चाचा समावेश होतो.

त्याअर्थी, आता, आधार (वित्तीय व इतर अर्थसहाय्य, लाभ व सेवा यांचे लक्षित वितरण) अधिनियम, २०१६ (२०१६ चा १८) (यात यापुढे ज्याचा निर्देश, "उक्त अधिनियम" असा केला आहे) याच्या कलम ७ च्या तरतुदीनुसार, महाराष्ट्र शासन, याद्वारे, पुढीलप्रमाणे अधिसूचित करित आहे :-

१. (१) या योजनेखालील लाभ मिळण्यास पात्र असलेल्या व्यक्तीने, आधार क्रमांक धारण केल्याचा किंवा आधार क्रमांकाचे अधिप्रमाणन केल्याचा पुरावा सादर करणे आवश्यक असेल.

(२) या योजनेखालील लाभ मिळण्यासाठी इच्छुक असणारी जी कोणतीही व्यक्ती, आधार क्रमांक धारण करित नाही अथवा, जिने अद्याप आधार क्रमांक मिळण्यासाठी नाव नोंदणी केलेली नाही, अशा कोणत्याही व्यक्तीने, या योजनेकरिता नोंदणी करण्यापूर्वी आधार क्रमांकाच्या नाव नोंदणीसाठी अर्ज करणे आवश्यक असेल, परंतु, ती, उक्त अधिनियमाच्या कलम ३ नुसार आधार क्रमांक मिळण्यासाठी हक्कदार असावी, आणि अशी व्यक्ती, आधार क्रमांक नाव नोंदणी करण्यासाठी कोणत्याही आधार नाव नोंदणी केंद्राला [भारतीय विशिष्ट ओळख प्राधिकरण (युआयडीएआय) संकेतस्थळ: www.uidai.gov.in या संकेतस्थळावर सूची उपलब्ध आहे] भेट देईल.

(३) आधार (नाव नोंदणी व अद्ययावत करणे) विनियम, २०१६ याच्या विनियम १२ नुसार, विभागाने, त्याच्या अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत, ज्यांनी अद्याप आधारसाठी नाव नोंदणी केलेली नाही अशा लाभार्थ्यांकरिता आधार नाव नोंदणी सुविधा देऊ करणे आवश्यक आणि जर, संबंधित गटात किंवा तालुक्यात किंवा तहसिलात कोणतेही आधार नाव नोंदणी केंद्र स्थित नसेल तर, विभाग, त्याच्या अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत, युआयडीएआयच्या विद्यमान निबंधकाच्या समन्वयाने किंवा ते स्वतःच युआयडीएआयचे निबंधक होऊन सोयीच्या ठिकाणी आधार नाव नोंदणी सुविधा पुरविले :

परंतु, व्यक्तीस, आधार क्रमांक नेमून देण्याच्या वेळेपर्यंत, पुढील दस्तऐवज सादर करण्याच्या अधीन राहून, अशा व्यक्तीस, या योजनेखालील लाभ देण्यात येतील. -

(क) जर नाव नोंदणी केली असेल तर, तिची आधार नाव नोंदणी ओळख पावती; आणि

(ख) पुढीलपैकी कोणताही एक दस्तऐवज :-

(एक) बँकेची किंवा डाक कार्यालयाची छायाचित्र असलेली खाते-पुस्तिका; किंवा

(दोन) स्थायी लेखा क्रमांक पत्र (PAN card); किंवा

(तीन) पारपत्र (पासपोर्ट); किंवा

(चार) शिधा वाटप पत्रिका; किंवा

(पाच) मतदार ओळखपत्र; किंवा

(सहा) मनरेगा पत्रिका; किंवा

(सात) छायाचित्र असलेली किसान खाते - पुस्तिका; किंवा

(आठ) मोटार वाहन अधिनियम, १९८८ (१९८८ चा ५९) अन्वये लायसन देणाऱ्या प्राधिकरणाने दिलेले वाहन चालन लायसन; किंवा

(नऊ) **राजपत्रित** अधिकाऱ्याने किंवा तहसिलदाराने शासकीय नाममुद्रित पत्रावर दिलेले अशा व्यक्तीचे छायाचित्र असलेले ओळख प्रमाणपत्र; किंवा

(दहा) विभागाने विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे इतर कोणताही दस्तऐवज:

परंतु, आणखी असे की, त्या प्रयोजनार्थ विभागाने विशेषरित्या पदनिर्देशित केलेल्या अधिकाऱ्याद्वारे वरील दस्तऐवज तपासण्यात येतील.

२. या योजनेअंतर्गत, लाभार्थ्यांना सुलभतेने लाभ पुरविण्याच्या दृष्टीने, आधारच्या उक्त आवश्यकतेची लाभार्थ्यांना जाणीव करून देण्याकरिता माध्यमांमार्फत व्यापक प्रसिद्धी देण्यात येईल याची सुनिश्चिती करण्यासाठी विभाग, त्याच्या अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत आवश्यक त्या सर्व व्यवस्था करील.

३. जेव्हा लाभार्थ्यांच्या निकृष्ट बायोमेट्रिक्समुळे किंवा इतर कोणत्याही कारणांमुळे आधार अधिप्रमाणन निष्फळ ठरेल तेव्हा, अशा सर्व प्रकरणी, पुढील सुधारात्मक कार्यतंत्रांचा अंगीकार करण्यात येईल:-

(क) बोट्याच्या ठशांचा दर्जा निकृष्ट असेल अशा बाबतीत, अधिप्रमाणनासाठी डोळ्यातील बुब्बुळाची प्रतिमा स्कॅन करण्याची (आयरिस स्कॅन) किंवा चेहऱ्याचे अधिप्रमाणन करण्याची सुविधा अंगीकारण्यात येईल, त्याद्वारे, विभाग, त्यांच्या अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत, अखंडित रीतीने लाभ देण्यासाठी बोट्यांच्या ठशांच्या अधिप्रमाणनासह डोळ्यातील बुब्बुळांची प्रतिमा स्कॅन करण्यासाठी (आयरिस स्कॅनर) किंवा चेहऱ्याचे अधिप्रमाणन करण्यासाठी तरतुदी करील;

(ख) बोट्याचे ठसे घेणे किंवा डोळ्यातील बुब्बुळांची प्रतिमा स्कॅन (आयरिस स्कॅन) करणे किंवा चेहऱ्याचे अधिप्रमाणन करणे यांमार्फत बायोमेट्रिक अधिप्रमाणन यशस्वी होत नसेल अशा बाबतीत, जेव्हा जेव्हा सुसाध्य व अनुज्ञेय असेल तेव्हा, आधार एक वेळ परवलीचा शब्द (वन टाइम पासवर्ड), किंवा यथास्थिति, मर्यादित काळासाठी वैधता असलेला वेळ आधारित एक वेळ परवलीचा शब्द (वन टाइम पासवर्ड) याद्वारे अधिप्रमाणन करण्यात येईल;

(ग) जेव्हा बायोमेट्रिक किंवा आधार एक वेळ परवलीचा शब्द (पासवर्ड) किंवा वेळ आधारित एक वेळ परवलीचा शब्द (पासवर्ड) शक्य नसेल तेव्हा, अशा इतर सर्व बाबतीत, योजनेखालील लाभ, प्रत्यक्ष आधार पत्राच्या आधारे देता येतील, त्याची अधिप्रमाणता, आधार पत्रावर मुद्रित केलेल्या शीघ्र प्रतिसाद संकेतांकामार्फत (क्यूआरकोड) पडताळता येऊ शकेल आणि विभागाद्वारे, त्याच्या अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत, सोईस्कर ठिकाणी शीघ्र प्रतिसाद संकेतांक (क्यूआरकोड) वाचकाची आवश्यक ती व्यवस्था करण्यात येईल.

४. वरील गोष्टींशिवाय, कोणताही खरा लाभार्थी, या योजनेखालील त्याच्या उचित लाभापासून वंचित राहणार नाही याची सुनिश्चिती करण्याच्या दृष्टीने, विभाग, त्यांच्या अंमलबजावणी अभिकरणामार्फत, थेट लाभ हस्तांतरण (डीबीटी) अभियान, कॅबिनेट सचिवालय, भारत सरकार, दिनांक १९ डिसेंबर, २०१७ च्या कार्यालयीन ज्ञापनात नमूद केल्यानुसार अपवाद हाताळणी यंत्रणेचे अनुपालन करील.

५. ही अधिसूचना, शासकीय राजपत्रात प्रसिद्ध केल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येईल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

संतोष कराड,
शासनाचे उप सचिव.

**AGRICULTURE, ANIMAL HUSBANDRY, DAIRY DEVELOPMENT AND FISHERIES
DEPARTMENT**

Mantralaya, Madam Cama Marg, Hutatma Rajguru Chowk,
Mumbai 400 032, dated the 16th August 2024.

NOTIFICATION

AADHAAR (TARGETED DELIVERY OF FINANCIAL AND OTHER SUBSIDIES, BENEFITS AND SERVICES) ACT, 2016.

No. ViKruYo-2024/CR-102/Desk 04 A.– Whereas, the use of Aadhaar as identity document for delivery of services or benefits or subsidies simplifies the Government delivery processes, brings in transparency and efficiency and enables beneficiaries to get their entitlements directly in a convenient and seamless manner by obviating the need to produce multiple documents to prove one's identity;

And whereas, the Agriculture, Animal Husbandry, Dairy Development and Fisheries Department (hereinafter referred to as "the Department") is administering the 'Financial Assistance to the Cotton and Soybean producing Farmers in Kharip 2023' (hereinafter referred to as "the scheme") to provide financial assistance of rupees one thousand to the farmers with an area of less than 0.2 hectare and rupees five thousand per hectare within the limit of 2 hectare which is being implemented by the Commissioner, Agriculture, Pune (hereinafter referred to as "the implementing Agency");

And whereas, under the Scheme financial assistance (hereinafter referred to as "the benefit") is given to the Farmers producing Cotton and Soybean in Kharip 2023 (hereinafter referred to as "the beneficiaries") by the implementing Agency as per the extent Scheme guidelines;

And whereas, the aforesaid Scheme involves recurring expenditure from the consolidated fund of State of Maharashtra.

Now, therefore, in pursuance of the provisions of section 7 of the Aadhaar (Targeted Delivery of Financial and Other Subsidies, Benefits and Services) Act, 2016 (18 of 2016) (hereinafter referred to as "the said Act") the Government of Maharashtra hereby notifies the following, namely :-

1. (1) An individual eligible for receiving the benefit under the Scheme shall be required to furnish proof of possession of Aadhaar number or undergo Aadhaar authentication;

(2) Any individual desirous of availing benefit under the Scheme, who does not possess the Aadhaar number or, has not yet enrolled for Aadhaar, shall be required to make application for Aadhaar enrolment before registering for the Scheme, provided that he is entitled to obtain Aadhaar as per section 3 of the said Act, and such individuals shall visit any Aadhaar enrolment centre [list available at the Unique Identification Authority of India (UIDAI) website www.uidai.gov.in] to get enrolled for Aadhaar;

(3) As per regulation 12 of the Aadhaar (Enrolment and Update) Regulations, 2016, the Department through its implementing Agency, is required to offer Aadhaar enrolment facilities for the beneficiaries who are not yet enrolled for Aadhaar and in case there is no Aadhaar enrolment centre located in the respective Block or Taluka or Tehsil, the Department through its implementing Agency shall provide Aadhaar enrolment facilities at convenient locations in coordination with the existing Registrars of UIDAI or by becoming a UIDAI Registrar itself :

Provided that, till the time Aadhaar is assigned to the individual, benefits under the Scheme shall be given to such individual, subject to the production of the following documents, namely :-

(a) if he has enrolled, his Aadhaar Enrolment Identification Slip; and

(b) any one of the following documents, namely :-

(i) Bank or Post office Passbook with Photo; or

(ii) Permanent Account Number (PAN) Card; or

(iii) Passport; or

(iv) Ration Card; or

(v) Voter Identity Card; or

(vi) MGNREGA card; or

(vii) Kisan Photo passbook; or

(viii) Driving license issued by the Licensing Authority under the Motor Vehicles Act, 1988 (59 of 1988); or

(ix) Certificate of identity having photo of such person issued by a *Gazetted Officer* or a Tehsildar on an official letter head; or

(x) any other document as specified by the Department:

Provided further that, the above documents may be checked by an officer specifically designated by the Department for that purpose.

2. In order to provide benefit to the beneficiaries under the Scheme conveniently, the Department through its implementing Agency shall make all the required arrangements to ensure that wide publicity through the media shall be given to the beneficiaries to make them aware of the said requirement.

3. In all cases, where Aadhaar authentication fails due to poor biometrics of the beneficiaries or due to any reason, the following remedial mechanisms shall be adopted, namely :-

(a) in case of poor fingerprint quality, Integrated Risk Information System (IRIS) scan or face authentication facility shall be adopted for authentication, thereby the Department through its implementing Agency shall make provisions for (IRIS) scanners or face authentication along with finger-print authentication for delivery of benefits in a seamless manner;

(b) in case the biometric authentication through fingerprints or Integrated Risk Information System (IRIS) scan or face authentication is not successful, whenever feasible and admissible authentication by Aadhaar One-Time Password or Time-based One-Time Password with limited time validity, as the case may be, shall be offered;

(c) in all other cases where biometric or Aadhaar One-Time Password or Time-based One-Time Password authentication is not possible, benefit under the Scheme may be given on the basis of physical Aadhaar letter whose authenticity can be verified through the Quick Response (QR) Code printed on the Aadhaar letter and the necessary arrangement of Quick Response Code reader shall be provided at the convenient locations by the Department through its implementing Agency.

4. In addition to the above, in order to ensure that no bonafide beneficiary under the Scheme is deprived of his due benefit, the Department through its implementing Agency shall follow the exception handling mechanism as outlined in the Office Memorandum of Direct Benefit Transfer Mission, Cabinet Secretariat, Government of India, dated 19th December 2017.

5. This notification shall come into effect from the date of its publication in the *Maharashtra Government Official Gazette*.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

SANTOSH KARAD,
Deputy Secretary to Government.